

KALENTERIMAAILMAN KUULUMISIA No 30 ★ Syksy 2012

HYVÄÄ JOULUA!

Yliopiston almanakkatoimisto on päättänyt tänäkin vuonna lahjoittaa joulutervehdyksiin varatun summan Suomen Punaisen Ristin katastrofirahastoon.

TOIVOTAMME KAIKILLE
YSTÄVILLEMME
RAUHALLISTA JOULUN-
AIKAA JA
MENESTYKSELLISTÄ
VUOTTA 2013.

Almanakkatoimiston väki
Minna, Arja, Onerva, Heikki ja Asko

Piirros Minna Immonen

ROMANIEEN KANSALLISPÄIVÄ PÄÄSEE KALENTEREIHIN S. 2
ALMANAKKATOIMISTON VÄKI VAIHTUU S. 3–4
OBSERVATORIO AVAUTUI JÄLLEEN S. 4

Kalenterimaailman kuulumisia ISSN 1455-8823
Vastaavat toimittajat Heikki Oja ja Minna Saarelna-Paukkala
Taitto Arja Latvala-Oja
Julkaisija Helsingin yliopiston Kehityspalvelut Oy,
Yliopiston almanakkatoimisto, PL 14, 00014 Helsingin yliopisto
Käyntiosoite Kopernikuksentie 1
Puh. (09)1912 2942 GSM 040 553 1864
Sähköposti almanakka@helsinki.fi
Internet <http://almanakka.helsinki.fi>
Tekstin lainaaminen on sallittua jos lähde mainitaan.

Romaniseureue
Kokkolan torilla
1960-luvun puoli-
välissä.

Gummi Nordström/Vasabladet/Wikipedia

Romanien lipun keskellä
on vaelluksen vertauskuva,
perinteinen kärrynpyörä eli
chakra.

Showman/Wikipedia

ROMANIEEN KANSALLISPÄIVÄ PÄÄSEE KALENTEREIHIN

Helsingin yliopiston almanakkatoimisto on hyväksynyt romanien kansallispäivän 8.4. mukaan almanakkaan vuosikerrasta 2014 alkaen.

Päivämäärä 8.4. on saatu vuodelta 1971, jolloin Lontoossa pidettiin ensimmäinen kansainvälinen romanikongressi ja hyväksyttiin romanien oma lippu. Vuodesta 1990 lähtien kongressin avajaispäivää on vietetty romanien kansallispäivänä.

"Romanit ovat vakiintunut vähemmistö Suomessa ja romanikulttuuri on ollut tärkeä osa suomalaista kansakulttuuria satojen vuosien ajan", toteaa kansatieteen professori Hanna Snellman Helsingin yliopistosta. "Yhdenvertaisuuden nimessä myös romanit ansaitsevat oman päivänsä almanakkaan."

Romanihistorian tutkija, yliopistonlehtori Panu Pulma Helsingin yliopistosta kertoo, että ensimmäiset merkinnät Suomeen saapuneista "tattareista" ovat 1500-luvulta. Ensimmäiset selvitykset Suomen romanien määrästä ja asemasta tehtiin 1860-luvulla.

Nykyään romanikulttuurin näkyvinä ilmentyminä ovat korostuneet kieli, pukeutuminen ja musiikki, toteaa Panu Pulma. Pulma on toimittanut laajan kirjan Suomen romanien historiasta. Kirja ilmestyi lokakuussa SKS:n kustantamana.

Valtakunnallinen romaniasiaain neuvottelukunta teki ensimmäisen ehdotuksen romanien kansallispäivän saamiseksi kalentereihin vuonna 2001. Tuolloin Helsingin yliopistossa katsottiin, ettei aika ollut vielä kypsä sen hyväksymiselle. Vantaan paikallisromanityöryhmä teki syksyllä 2011 uuden ehdotuksen. "Romanipoliittisen ohjelman mukaan Suomi on edelläkävijä romaniväestön yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistämiseksi Euroopassa", toteaa ehdotus.

Romanien kansallispäivä merkitään kalentereihin vuosikerrasta 2014 alkaen. Päivä ei ole liputuspäivä. Kielitoimiston suosituksen mukaan päivän ruotsinkielinen nimi on *romernas nationaldag*. Englanniksi almanakkatoimisto käyttää päivästä nimeä *International Romani Day*. ☺

INTIALAISET JOUKOSSAMME

Romanit ovat lähtöisin Pohjois-Intiasta. Sieltä he aloittivat vaelluksensa 1000-luvun alussa. Eurooppaan romanit ehtivät 1400-luvulla ja Suomeen 1500-luvulla. Romanikieli on sukua Intian muille kielille, kuten hindille.

Romaneja arvioidaan olevan Euroopassa noin kymmenen miljoonaa, Suomessa vajaat 10 000.

Romaneilla ei ole mitään tekemistä Romanian tai romanialaisten kanssa. Nimien yhtäläisyyskin on pelkkää sattumaa. Romanien nimi tulee omakielisestä sanasta *rom*, ihminen. Romania on taas saanut nimensä Rooman valtakunnasta.

Romaneja on sanottu vuosien varrella milloin tattareiksi, milloin mustalaisiksi.

ALMANAKKATOIMISTON VÄKI VAIHTUU

Yliopiston almanakkatoimistossa eletään tänä talvena muutosten aikaa. Toimistoa alusta lähtien hoitaneet almanakkapäällikkö Heikki Oja ja almanakkasihteeri Arja Latvala-Oja jäävät

vuoden 2013 alussa eläkkeelle. Heidän työtään jatkavat uudeksi almanakkapäälliköksi ja samalla firman toimitusjohtajaksi valittu Minna Saarelma-Paukkala, kokopäivätoimiseksi erikoissuunnittelijaksi va-

littu Asko Palviainen ja uudeksi almanakkasihteeriksi valittu Onerva Ollila. Samalla almanakkatoimisto on palannut kahden vuoden evakokortkeltään takaisin Helsingin Tähtitorninmäen observatorioon.

Piire Saario

MINNA SAARELMA-PAUKKALA

Ruokolahden ruustinnasta tuli almanakkapäällikkö. "Almanakkatoimiston johtoon nousi afrikkalaissyntyinen nainen."

Minna Saarelma-Paukkala naurahtaa otsikkoehdotuksia. "Molemmat ovat kyllä totta. Ruokolahdella minua tituleerataan ruustinnaksi, koska mieheni Timo Paukkala on siellä kirkkoherrana. Ja olen kyllä syntynyt Afrikassa, Dar-es-Salaamissa, koska vanhempani olivat siellä työssä syntymäni aikoihin."

Saarelma-Paukkala siirtyy almanakkatoimistoon Suomen Lähetysseurasta, jossa hän on toiminut 2000-luvun alusta lähtien kustannusjohtajana. Sitä ennen hän toimi mm. Kotimaa-lehden toimitussihteerinä. Saarelma-Paukkala ottaa hoitaakseen myös almanakkatoimiston emoyhtiön, Helsingin yliopiston Kehityspalvelut Oy:n toimitusjohtajan tehtävät.

Saarelma-Paukkala on Helsingin yliopiston nimistöntutkimuksen dosentti, ja hän on jo parin vuoden ajan toiminut suomenkielisen kalenterinimistön ylimpänä vaalijana professori Eero Kiviniemen jälkeen.

Minna Saarelma-Paukkala aloitti työnsä almanakkatoimistossa marraskuun alussa.

ASKO PALVIAINEN

Asko Palviainen aloitti tämän vuoden syksyllä kokopäivätyön almanakkatoimiston erikoissuunnittelijana. Jo vuodesta 2004 alkaen hän on ollut almanakkatoimiston palveluksessa osapäivätyössä, joten hänen mukanaolonsa tuo toimintaan jatkuvuutta ja pysyvyyttä.

Palviainen on valmistunut filosofian maisteriksi Helsingin yliopistosta pääaineenaan tähtitiede. Hän vastaa jatkossa yksinään almanakkatoimiston tähtitieteellisestä asiantuntemuksesta, kun aikaisemmin oli kaikilla kolmella työntekijällä tutkinto tähtitieteessä.

"Kalenterityön ohella jatkan ainakin toistaiseksi myös tähtitieteen luennoimista yliopistossa ja populaarikirjoittamista", Palviainen toteaa.

Arja Latvala-Oja

ONERVA OLLILA

Almanakkatoimiston uuden almanakkasihteerin toimeen tuli kaikkiaan 110 hakemusta. Hakijoiden joukosta valittiin almanakkasihteeriksi Onerva Ollila.

Ollila on valmistunut filosofian maisteriksi Jyväskylän yliopistosta pääaineenaan kirjallisuus. "Korkeakoulututkinnon lisäksi olen suorittanut julkaisugraafikon ammattitutkinnon Turun ammatillisessa aikuiskoulutuskeskuksessa", kertoo Ollila.

Ollila vastaa jatkossa almanakkatoimiston graafisista töistä, mm. erilaisten kalenteripohjien valmistamisesta ja päivittämisestä. Ollila on aloittanut työssä joulukuun alussa.

Janne-Pekka Niininen

Itella Green

Arja Latvala-Oja

OBSERVATORIO AVAUTUI JÄLLEEN

Helsingin perinteinen observatorio Tähtitorninmäellä on jälleen avattu yleisölle. Observatoriossa toimii Yliopistomuseon alainen näyttelykeskus, jossa kerrotaan avaruudesta sekä tähtitieteestä ja sen historiasta. Yleisökeskuksen päällikkönä toimii tähtitieteilijä, fil.tri Päivi Harjunpää.

Kävijät saavat tutustua observatorion museosaliin ja kolmeen näyttelyhuoneeseen, joissa esitellään tämän päivän ja tulevaisuuden tähtitiedettä. Yhtenä suurimpana kävijäryhmänä ovat nuoret ja koululaiset, joille näyttännöt alkavat vuodenvaihteessa. Yleisökeskuksella on omat internetsivut osoitteessa www.observatorio.fi.

Helsingin observatorio syysasussa. Almanakkatoimiston uusi kotipaikka on vasemalla näkyvässä matalassa pihasiivessä. Oikeanpuoleiseen pihasiiveen on suunnitella kahvila.

Myös Tähtitieteellinen yhdistys Ursa muutti syksyllä observatorioon. Observatorion länsitornin alle on rakennettu Ursan pieni planetario, jossa annetaan näytöksiä koulu- ja muille ryhmille.

"Muuton kunniaksi Ursa on julkaissut observatoriosta kertovan kirjan", kertoo Ursan toimitusjohtaja Markku Sarimaa. Kirjan on kirjoittanut professori Tapio Markkanen, joka marraskuussa valittiin Ursan kunniajäseneksi.

Observatorion kolmantena toimijana, yleisökeskuksen ja Ursan lisäksi, on Yliopiston almanakkatoimisto. Se pääsi kahden vuoden evakko- retken jälkeen muuttamaan takaisin Tähtitorninmäelle lokakuun lopulla. Almanakkatoimisto sai käyttöönsä rakennuksen itäisen pihasiiven, jossa aikaisemmin sijaitsi vahtimestarin asunto. ☺

Almanakkapäällikkö Heikki Oja ja almanakkasihteeri Arja Latvala-Oja jäävät vuoden 2013 alussa eläkkeelle. Kumpikin on ollut almanakkatoimiston palveluksessa koko sen historian ajan, yli 18 vuotta. Jo sitä ennen he tekivät runsaat viisitoista vuotta yhteistyötä Yliopiston almanakan toimittamisessa ja Ursan julkaisutoiminnassa.

"Almanakkatoimiston alkuaikoihin mahtui monenlaisia sattumuksia ja ristiriitoja. Toivottavasti minulla on mahdollisuus tarinoida joistakin tapauksista myöhemmin vaikkapa tämän lehden sivuilla", Heikki Oja tuumii.

Pariskunta meni naimisiin vuonna 2000. "Tämä on ollut meille vähän kuin perheyritys, vaikka sen omistajana onkin Helsingin yliopisto", toteaa Arja Latvala-Oja.

Almanakkatoimisto on kasvanut kahdeksassatoista vuodessa menestyväksi ja arvostetuksi yritykseksi, jonka liikevaihto on noin miljoona euroa vuodessa. Kaikki tuotot menevät Helsingin yliopiston rahastoihin.

Heikki Oja ja Arja Latvala-Oja haluavat kiittää kaikkia ystäviä ja asiakkaita antoisista yhteistyövuosista.

ILOISESTI ELÄKKEELLE

Asko Palviainen